O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

O‘zMU rektori

_______ I.Madjidov

2024 yil “___” ________

UMUMIY PSIXODIAGNOSTIKA

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta’lim soha: 310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar

Ta’lim yo‘nalishi: 60310300 — Psixologiya

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/modul kodi
UPD13410</td><td>O‘quv yili
2025-2026
2025-2026</td><td>Semestr
3
4</td><td colspan="2">ECTS - Kreditlar
6
4</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</td><td colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek/rus</td><td colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4
4</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Umumiy psixodiagnostika I</td><td>72
48</td><td>108
72</td><td>180
120</td></tr>
</table>

2. **I. Fanning mazmuni**

***Fanning o‘qitishdan maqsad*:** talabalarda umumiy psixodiagnostika fani bo‘yicha bilimlar, psixodiagnostik metodiklarni ishlab chiqish, tatbiq etish, natijalarni tahlil va talqin etish ko‘nikmalarini shakllantirish.

Fanning vazifalari:

- psixologik tadqiqot va tekshiruvlarni tashkil etishga;
- psixodiagnostik metodikalarni tadqiqotlarning maqsad va vazifalariga ko‘ra tanlashga;
- yangi psixodiagnostik metodikalarni ishlab chiqish, moslashtirish, modifikatsiya qilish va ularni psixometrik talablar bo‘yicha tekshirishga;
- psixodiagnostik metodikalarni qo‘llashga;
- psixodiagnostik metodikalarning natijalarini psixologik sharhlashga;
- psixodiagnostik metodikalar natijalarini rasmiylashtirishga va ular asosida tavsiyalar taqdim etishga o‘rgatishdan iborat;

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1.1-mavzu.Psixodiagnostikaga kirish

Psixologik diagnostika tushunchasi psixologik tащxis qo‘yish usullari va metodlarining ilmiy tizimi sifatida. Psixodiagnostika bilan differensial psixologiyaning, testologiyaning, amaliy psixologiyaning va psixometrikaning o‘zaro munosabatlari. Psixodiagnostika va psixologiya tarmoqlari o‘rtasidagi bog‘liqlik.

1.2-mavzu.Psixodiagnostika fan va amaliy faoliyat sifatida

Psixodiagnostikaning predmeti. Psixologik bilimlarni amaliyotda qo‘llash, psixologiyaning mos tarmoqlari, differensial psixometrika psixodiagnostikaning asoslanishi. Ilmiy psixodiagnostika bilan amaliy psixodiagnostikaning o‘zaro aloqalari. Psixodiagnostik tadqiqotlarning ilmiy tadqiqotlardan farqi.

Psixodiagnostik metodikalarining ma’lumot olish usullari orasidagi afzalliklari. Ekspertiza va mijozga maslahat berish psixodiagnostik vaziyatlarni ikki tipi. Psixodiagnostikani qo‘llanilish sohalari**.** Psixodiagnostik tadbirlarni tashkil etish etikasi. Psixologik testlarni qo‘llash xususiyatlari. Psixologik test tavsifi. Testlarni bajarishda amaliy ko‘nikmalarning o‘rni.

Psixologik testlashtirishning etikaviy muammolari. Psixodiagnostik faoliyatning kasbiy-etikaviy tamoyillari. Psixodiagnostik ma’lumotlarning va mijozning shaxsiy sirlarini konfidensialligini ta’minlash. Test natijalarini ma’lum qilish usullari va qoidalari. Tekshiriluvchi oldidagi javobgarlik. Psixologik testlardan foydalanishni nazorat qilishning zarurligi. Diagnostik metodikalardan foydalanish va ularni joriy etish qoidalari.

1.3-mavzu. Psixodiagnostika tarixi

Psixologik testlashtirishning tarixiy ildizlari. F.Galton, A.Binening testlashtirishning vujudga kelishidagi xizmatlari. F.Galtona, A.Bine . Djeyms Kettellning testlashtirishdagi faoliyati va uning dastlabki “zehn testlar”i. Psixodiagnostikaning XX asrda rivojlanishi. XXI asrda psixodiagnostika. Psixologik testlashtirishning zamonaviy holatlari. O‘zbekistonda psixodiagnostikaning rivojlanish tarixi.

1.4-mavzu. Psixodiagnostik tekshiruv va tadqiqotlar

Tadqiqot va tekshiruvning vazifalaridagi tafovutlar. Psixodiagnostik jarayonlarning asosiy bosqichlar. Dastlabki tayyorgarlik bosqichi. Psixologik muammoni va tadqiqot maqsadalrini shakllantirish. Diagnostik metodlarni tanlash. Test o‘tkazish sharoitini tayyorlash. Tekshiriluvchining motivatsiyasi va u bilan aloqa o‘rnatish. Test jarayonidagi bezovtalanish va test vaqtida zerikish. Ma’lumotlar olish bosqichlari. Metodikalarni tatbiq etish ko‘rsatmalarini aniq bajarish zarurligi.

Ma’lumotlarni qayta ishlash va talqin qilish bosqichi. Psixodiagnostning psixologik nazariy qurollanganligi va kasbiy tajribalari talqini qilish asosi sifatida. Psixologik diagnoz psixodiagnostikaning asosiy vazifasi sifatida. L.S.Vigotskiy bo‘yicha diagnoz turlari: simptomatik, etiologik, tipologik. Psixologik diagnoz tiplari. Tekshirish jarayonida olingan ma’lumotlarning qiyosiy tahlil qilishning mezonlari Psixologik prognoz. Tavsiyalar ishlab chiqish, korreksiyalash dasturlari tayyorlash. Tadqiqot natijalari haqidagi ma’lumotlarni tasavvur qilish. Mijozning psixodiagnostik tekshirish natijalaridan xabardor qilish. Yozma xulosalar berish. Psixodiagnostik tadqiqot bo‘yicha hisobot tayyorlash.

1.5-mavzu.Psixodiagnostika metodlari klassifikatsiyasi va psixologik testlashtirish shakllari

Psixodiagnostika metodlari. Psixofiziologik metodikalar. Apparaturali yordamida xulqni o‘rganish metodikalari. Javoblarini tanlashga asoslangan obyektiv testlar. So‘rovnomalar. Proektiv metodikalar. Kontent-analiz.

	Psixosemantik metodlar. Reyting-shkalalashtirish bilan uyg‘unlashtirilgan kuzatish. Sotsiometriya metodi. Standartlashtirilgan analitik kuzatish. Suhbat va so‘rovnoma. Rolli o‘yinlar. Diagnostikaga o‘rgatuvchi eksperiment. Maxsus metodlar. Psixologik testlashtirish shakllari. Test batareyalari. Verbal va noverbal testlar. Tezlik va natijalilik testlari. Individual va guruhiy testlar. Blankli, predmetli, apparaturali va kompyuter testlari. Og‘zaki va yozma testlar. Psixodiagnostika metodlari tasnifi. Obyektiv testlar. Assessment-markaz va alt-assessment personalni kompleks baholash metodlari sifatida. **1.6-mavzu. Psixodiagnostikaning psixometrik asoslari** Differensial psixometrika. Umumiy va differensial psixometrika. Psixodiagnostika metodikalarida o‘lchashga va ishlab chiqilga qo‘yiladigan asosiy talablar. Standartlashtirish (o‘lchash) metodlari va ekspert (klinik) metodlar. Psixodiagnostika metodikalari uchun zarur psixometrik talablar. Ishonchlilik .Ishonchlilik tasodifiy omillar ta’siriga barqarorlik va aniqlikni o‘lchash sifatida. O‘lchash aniqligi muammosi. Hisobga olinmagan omillar ta’siri. Ishonchlilik turlari. Ishonchlililik koeffisientlari. Validlik va uning turlari. Validlik diagnostika qilinayotgan natijalarning muvofiqligini ta’minlovchi sifatida. Validlik bilan ishonchlilik munosabati. Validlik mezonlari. Metodikaning validligini aniqlash uchun tashqi mezonlarni tanlash muammolari. Ekspert baholash metodlari. Validlik turlari. Diagnostik (konkurent) validlik. Kriterial validlik. Joriy va prognostik validlik. Empirik validlik. Korrelyasiya tahlili ishonchlilik va validlikni aniqlash usullaridan biri sifatida; regression tahlil. Konseptual (konstrukt) validlik. Differensial validlik. Yosh differensiatsiyasiga ko‘ra validlik. Faktorli validlik. Faktorli tahlil. Mazmuniy validlik. Konvergent va diskriminativ validlik. Konsensus validlik. Oshkora (haqiqalik) validlik. Inkrement validlik. Haqiqatlik validlikning asosiy xilma xilligi sifatida Sinaluvchining xulq-atvori va haqiqiylikni ta’minlash. **1.7-mavzu.Test me’yor (norma)larining reprezentativligi** Test me’yorlari va ularni reprezentativliligi. Diagnostik me’yorlar: absolyut, statistik, kriterial. Test me’yorlarining statistik asoslanishi: tekshiriluvchini diagnostik kategoriyaga mansubligini statistik ishonchlilik. Me’yor test ballari shkalasining kritik nuqtasi. Kvantil, kvartil, desil, prosentil, promil. Test shkalalarining foizli me’yorlari. Parametrik me’yorlar. Konversional jadval. Kriterial me’yorlar. Test ballarini empirik taqsimlash asosida reprezentativ me’yorlar olish. Me’yorlashtirish jadvali va shkalalarni chiziqli standartlashtirish. Me’yorlarning odatiyligi va barqarorligini tekshirish. Psixodiagnostikada standartlashtirilgan shkalalar bo‘yicha yaqqol misollar: Z-shkala, IQ-shkal, T-shkala, stenlar shkalasi. Testning ishonchliligini aniqlash tartibi. Foizli shkala.

	Kriterial normalar. Sosial-psixologik normativ. Test uchun me'yorlarni aniqlash. Standartlashtirish uchun tanlanmalarni shakllantirish qoidalari: populyasiya, reprezentativlik (yosh, jins, kasb, sosial status), normal taqsimot egri chizig'i. Me'yor turlari: yosh, maktab, kasb, mahalliy, guruh ichidagi.Nisbiy me'yor. Standartlashtirish maqsadi. Standartlashtirish diagnostikani o'tkazish jarayonini bir xillashtirish sifatida. Standartlashtirish testning bajarilishi baholash sifatida. Chiziqli standartlashtirish. Nochiziqli standartlashtirish. **1.8-mavzu.Test tuzishning asosiy bosqichlari** Metodikalar tuzish va moslashtirish texnologiyasi. Testlarning o'ziga xosligini ta'minlash va rasmiylashtirish. Test topshiriqlarini ishlab chiqish va tahlil qilish. Topshiriqlarni saralash va baholash. Test topshiriqlarining murakkablik indeksi (effektivlik) va diskriminativligi. Testning ishonchliligini va validligini aniqlash. Testning baholash tamoyillari. Kompyuter psixodiagnostikasiga doir metodikalar yaratish. Amaliy psixodiagnostikada dasturiy vositalar yaratish va foydalanish. Testdan foydalanuvchilar va ishlab chiquvchilar uchun normativ talablar. Psixologni psixometrik jihatidan tayyorlash talablari. **1.9-mavzu. Shaxsning psixodiagnostik baholash va psixologik testlashtirish sohalari** *Shaxsning tadqiq etishning asosiy yo'nalishlari*. Shaxs to'g'risida ma'lumot olish usullari: L-ma'lumot, Q-ma'lumot, T-ma'lumot, shaxsni tadqiq etishning proektiv usullari.Psixodiagnostikada shaxs qirralari nazariyalari."Shaxs qirralarini" psixodiagnostikada ajratish. Shaxsga tegishli: nazariy farazlar, shaxsning besh omilli modeli. "Katta beshlik"ning universal omillari, shaxsni ta'riflash. "Katta beshlik" mustahkam tekshiruv vositasi sifatida. *Kasbiy faoliyatning psixodiagnostik mezonlari:* Kasbiy faoliyatning psixodiagnostik ta'minoti, mutaxassisning kasbiy ahamiyatli sifatlari diagnostikasi, personalni tanlash va baholash, Diagnostika professionalno-znachimых kachestv spesialista. Assessment-markaz va alt-assessment personalni komplekm baholash metodlari sifatida *Psixik taraqqqiyot diagnostikasi:* chaqaloklik, ilk bolalik va maktabagacha yoshdagi psixik rivojlanish diagnostikasi. Anomal psixik rivojlanish diagnostikasi. Rivojlanishni baholash vositalari *Pedagogik diagnostika.* Pedagogik testlashtirish. Maktabdagi o'zlashtirish diagostikasi. Pedagogik diagnostika metodlari. Ta'lim jarayonida erishganlik testlari. *Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostika*. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostikaning o'ziga xosligi. O'quvchilarning xususiyatlari, o'qituvchi shaxsini, o'quv guruhidagi va pedagogik jamoadagi muhitni, o'rganish. *Klinik psixodiagnostika:* profilaktik tibbiyot, psixonevrologik va

	somatik klinikada psixodiagnostika. Patsientlarning psixik holatini baholash, differensial diagnostika sudebnopsixologik ekspertiza **1.10-mavzu. Inson psixomotorikasi xarakteristikasini aniqlash** Mehnatning ishonchliligini, sifati va samaradorlini oshirish ahamiyati. Harakat psixomotorikani namoyon bo‘lish asosi sifatida. Psixomotorika xususiyatlari diagnostikasi: tezlik, reaksiya, reaksiyaning aniqligi, harakatning kuch tavsifi, harakatning vaqt-makon xarakteristikasi, harakat koordinatsiyasi. Bolalar, o‘smirlar va katta yoshdagilarning psixomotorikasi tadqiq qilish metodlari. Motorikani va odam shaxsining tadqiq qilishning grafik metodikasi. **1.11-mavzu.Temperament va asab tizimi xususiyatlari diagnostikasi** Inson xulq-atvorida asab tizimi xususiyatlarini namoyon bo‘lishi. Asab tizimi xususiyatlarini diagnostikasining apparaturali metodlari. Asab tizimi kuchi va labiligining blankali metodikalari Temperamentning uchta asosiy xarakteristikasini baholash uchun Ya. Strelyau so‘rovnomasi. N.N.Obozov metodikasi. Temperament formulasi (pasporti) metodikasi. Temperament irsiy xarakteristikasini baholash uchun V.M. Rusalovning temperament tuzilishi so‘rovnomasi. Temperament tiplarini baholashda D. Keyrs so‘rovnomasi. G.Ayzenk so‘rovnomalari asosida temperamentni aniqlash. **1.12-mavzu.Ko‘p omilli shaxsning o‘rganish so‘rovnomalari** Ko‘p omilli shaxs so‘rovnomalari. Shaxsning to‘liq diagnostikasi, R.Kettelning 16 faktorli shaxs so‘rovnomasi. So‘rovnomalarni qayta ishlab chiqish. Omillar tavsifi. MMRI- (Minnesota Multiphase Personality Inventory). Shaxs individual psixologik xususiyatlarini tadqiq etish. L.N. Sobchikning shaxsni tadqiq etishning standartlashtirilgan metodikasi (SMIL). M.P. Miroshnikov, E.D. Sokolov va F.B. Berezinlarning shaxsni atroflicha o‘rganish metodikasi (MMIL), G. Ayzenkning shaxsni tadqiq etish metodikalari (EPI, EPQ, PEN). Katta yoshdagilar bilan ishlashgan mo‘ljallangan ko‘p olmilli shaxs so‘rovnomasi (Dj. Gouxning Kaliforniya psixologik so‘rovnomasi (CPI), Y.Farenbergning “Frayburg shaxsni o‘rganish so‘rovnomasi” (FBI), L.N. Sobchikning “Individual-psixologik so‘rovnomasi”. Mayers-Briggsning K.Yung tipologiyasi bo‘yicha shaxslarni klassifikatsiyalash uchun shaxs tipologik indikatori. T. Liri, R.L. Laforje, R.F. Sucheklarning “Shaxslararo munosabatni diagnoz qilish so‘rovnomasi”. **1.13-mavzu.Proektiv psixodiagnostikasi** Shaxsning o‘rganishda proektiv metodikalarning nazariy asoslari Psixodiagnostikada “proeksiya” tushunchasi. Proektiv metodikalarning imkoniyatlari va cheklanishlari. Ularning ishonchliligi va validligini ta’minlash muammolari. Proektiv metodikalari klassifikatsiyasi. Proektiv metodikalarning turlari. Proektiv metodikalar. Siyoh dog‘lari metodikasi.Rasmli testlar.Verbal metodikalar.Avtobiografik esdaliklar. Harakat metodikalari. Proektiv metodikalarni baholash. Proektiv metodikalar ishlashda uchraydigan xatoliklar.

	Tematik appersepsiya testining (TAT, G. Myurrey) mohiyati va ahamiyati L. Bellak va S. Bellakning bolalar appersepsiya testi (SAT). L. Bellak va S. Bellakning qariyalar uchun appersepsiya texnikasi. X. Xekxauzenning motivatsiya test. L.N. Sobchikning rasmli apperseptiv testi (RAT) Shaxs va uning holatini baholash uchun M. Lyusherning «Rangni tanla» metodikasi. Yung shaxs tiplarini aniqlashda G. Frilingning "Rang ko'zgusi" metodikasi. L. Sondi proektiv testi va uning modifikatsiyasi - L.N. Sobchikning portretlarning tanlash metodikasi. . G. Rorshax testi va uning shaxs klinik tadqiqotlari uchun piktogramma metodikasi. Assotsiativ metod hikoyani, tarixni yoki jumlalarni metodikalarining asosi sifatida. D.M. Saks va S. Levining "Tugallanmagan jumlalar" metodikasi. Hikoya va tarixni tugallash metodikalari. Frustratsion test (S. Rozensveyg). Shaxs muammolari, xususiyatlari va holatlarini o'rganishga mo'ljallangan boshqa proektiv metodikalar. **1.14-mavzu.Shaxslik sifatlari psixodiagnostikasi** Shaxsdagi aksentuatsiyalarni diagnostika qilish metodikalari (K. Leongard). Aksentuatsiya tiplarini yoritish uchun Shmishek so'rovnormasi (K. Leongard bo'yicha). A.E. Lichkoning o'spirinlardagi aksentuatsiya tiplarini tadqiq etish so'rovnomasi. MMPI metodikasida aksentuatsiyani diagnoz qilish. Shaxsning psixologik tiplarini tadqiq etish. A. Augustinavichyutining sosionikasi. S. Dellingerning shaxsni o'rganish uchun mo'ljallangan psixogeometrik testi. Mas'uliyatning o'lchash va uning psixodianostikadagi turlari. Dj. Rotter lokus nazorat metodikasi va uning shkalalari. Mas'uliyat darajasini aniqlash so'rovnomasi O'zini o'zi anglash psixodiagnostikasi O'zini o'zi anglash, o'z-o'ziga munosabat va o'zini o'zi baholash metodlari. Shaxs qadriyatlari diagnostikasi metodikalari **1.15-mavzu. Agressiv va nizoli xatti-harakatlar diagnostikasi** Agressivlikning turli sabablari. Agressiya sabablari va turlari diagnostikasi. L.N. Sobchik tomonidan agressiya darajalari va yo'nalishini aniqlash testi (bolalar va kattalar variantlari). Bass-Darki agressivlik darajasi va turlarini aniqlash so'rovnomasi E.P.Ilin va P.A.Kovalevning "Shaxs agressiyasi va nizolari" so'rovnomasi. E.Vagnerning shaxsiyatni chuqur o'rganish, ochiq tajovuzkor xatti-harakatlarga moyillikni va ijtimoiy munosabatlar uslubini aniqlash uchun "qo'l sinovi" texnikasi. S.Rozensveygning frustratsiya testida agressivlik diagnostikasi. K.Tomas tomonidan nizolarni bartaraf etish uslubining so'rovnomasi (moslashishda E.A.Petrova, A.V.Romanovaning shaxsning nizoga moyilligini o'rganishga mo'ljallangan so'rovnomasi . E.B.Fantalovaning ichki nizolarni tashxislash metodikasi.

III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Psixodiagnostika fan va amaliy faoliyat sifatida
2. Psixodiagnostika tarixi
3. Psixodiagnostik tekshiruv va tadqiqotlar
4. Psixodiagnostika metodlari klassifikatsiyasi va psixologik testlashtirish shakllari
5. Psixodiagnostikaning psixometrik asoslari.
6. Test me’yor (norma)larining reprezentativligi
7. Test tuzishning asosiy bosqichlari
8. Shaxsning psixodiagnostik baholash va psixologik testlashtirish sohalari
9. Inson psixomotorikasi xarakteristikasini aniqlash
10. Temperament va asab tizimi xususiyatlari diagnostikasi
11. Ko‘p omilli shaxsning o‘rganish so‘rovnomalari
12. R.Kettelning 16 faktorli shaxs so‘rovnomasi.

11. 2.MMRI- (Minnesota Multiphase Personality Inventory) va uning modifikatsiyalari

13. Proektiv psixodiagnostika
14. Shaxslik sifatlari psixodiagnostikasi
15. Agressiv va nizoli xatti-harakatlar diagnostikasi.

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq. Amaliy mashg‘ulot bo‘yicha talabalar psixodiagnostika metodikalarini tatbiq qilishi va ular yuzasidan psixodiagnostik bayonnomalar shaklantiradilar.

IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Psixodiagnostika va psixologiya tarmoqlari o‘rtasidagi bog‘liqlik
2. Ilmiy psixodiagnostika bilan amaliy psixodiagnostikaning o‘zaro aloqalari.
3. Psixodiagnostik tadqiqotlarning ilmiy tadqiqotlardan farqi
4. Kompyuter psixodiagnostikasining yutuq va kamchiliklari.
5. O‘zbekistonda psixodiagnostikaning rivojlanish tarixi.
6. Psixologik testlashtirishning zamonaviy holatlari.
7. Psixodiagnostik metodikalardan foydalanuvchilar va ishlab chiquvchilar uchun talablar
8. Korrelyatsiya tahlili ishonchlilik va validlikni aniqlash usullaridan biri sifatida; regression tahlil.

	9. Standartlashtirish uchun tanlanmalarni shakllantirish qoidalari 10. Test topshiriqlarining murakkablik indeksi (effektivlik) va diskriminativligi. 11. Psixologni psixometrik jihatidan tayyorlash talablari. 12. Shaxs to‘g‘risida ma’lumot olish usullari: L-ma’lumot, Q-ma’lumot, T-ma’lumot, 13. Pedagogik diagnostika. 14. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostika. 15. Klinik psixodiagnostika. **Izoh:** Mazkur ro‘yxatdagi mavzulardan mustaqil ta’lim soatlari hajmiga mos holda foydalanish tavsiya etiladi. Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referat, krossvord, sxema, taqdimot materialari, esse tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

1.	**Umumiy psixodiagnostika-2**
2.	**I. Fanning mazmuni** ***Fanning o‘qitishdan maqsad*:** talabalarda umumiy psixodiagnostika fani bo‘yicha bilimlar, psixodiagnostik metodiklarni ishlab chiqish, tatbiq etish, natijalarni tahlil va talqin etish ko‘nikmalarini shakllantirish. ***Fanning vazifalari:*** – psixologik tadqiqot va tekshiruvlarni tashkil etishga; – psixodiagnostik metodikalarni tadqiqotlarning maksad va vazifalariga ko‘ra tanlashga; – yangi psixodiagnostik metodikalarni ishlab chiqish, moslashtirish, modifikatsiya qilish va ularni psixometrik talablar bo‘yicha tekshirishga; – psixodiagnostik metodikalarni qo‘llashga; – psixodiagnostik metodikalarning natijalarini psixologik sharhlashga; – psixodiagnostik metodikalar natijalarini rasmiylashtirishga va ular asosida tavsiyalar taqdim etishga o‘rgatishdan iborat; **II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)** **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:** **2.1-mavzu.Shaxsning funksional holatlari psixodiagnostikasi** Insonning funksional holatlari va ish qobiliyatlari baholash metodikalari: jismoniy rivojlanganlik darajasini baholash, organizmning funksional holatini aniqlash, vestibulyar barqarorlikni baholash. Djersayldning shaxsning psixik holati metodikasi. **2.2-mavzu.Shaxsning emotsional holatlari psixodiagnostikasi** Shaxsning emotsional sohasi diagnostikasi. Shaxsning emotsional sohasini

	diagnostika qilish metodlari. Empatiya darajasi diagnostikasi. Emotsional ekspressiya va emotsional intellekt diagnostikasi. Emotsional holatlarning psixofiziologik metodikalari. Bezovatalik, depressiya va emotsional buzilishlar, stress diagnostikasi. Nevrotik holatlarni diagnostika metodikalari. Frustratsiya diagnostikasi. **2.3-mavzu. Funksional holatlar diagnostikasi** Toliqish va ishga qobiliyatililikni E.Krepelen jadvali bo‘yicha hisoblash.“O‘zining his etish.Faollik.Kayfiyat” metodikasi orqali funksional holatlarni differensiao baholash. V.I.Chirkovning o‘quv va mehnat faoliyatidagi funksional holatlar so‘vronomasi. T.A.Nemchinning asab-psixik zo‘riqishlarning ifodalanish darajasini o‘lchash so‘rovnomasi. N.P.Fetiskinning “Monoton barqarorlikni o‘rganish” so‘rovnomasi. M.P.Morozning odamning ishga qobiliyati va funksional holatini ekspress -diagnostika metodikasi. **2.4-mavzu.Shaxsning motivatsion sohasi psixodiagnostikasi** Motivatsiya va intilish darajasi diagnostikasi. Motivlar, ehtiyojlar va motivatsiya psixodiagnostikasi. Psixodiagnostikada motivatsiya indikatorlaridan foydalanish. Motivlarni aniqlash shaxs so‘rovnomalari. Proektiv metodlar. Motivlarni kognitiv baho yordamida diagnostika qilish. D.Makkleland va Dj.Atkinsonlarning erishganlik motivlarni tadqiq etishi va diagnostik metodlari. X.Xekxauzenning tadqiqotlari va diagnostik metodlari. Erishganlik motivatsiyalari o‘rganish uchun metodikalar. O‘quv motivatsiyalari va o‘quvchilarning o‘qishga emotsional munosabatlarini o‘rganish psixologik metodikalari . **2.5-mavzu.Psixik bilish jarayonlari diagnostikasi** Diqqat va sensomotor reaksiyalar psixodiagnostikasi. Diqqat (attensiya) xususiyatlari diagnostikasi: diqqatning barqarorligi, konsentratsiyasi, taqsimlanishi, ko‘chishi, tanlovchanligi. Xotira va mnemik faoliyat diagnostikasi. Qisqa, uzoq va operativ xotira diagnostikasi. Tafakkur diagnostikasi. Tafakkur turlari, operatsiyalari va xususiyatlari psixodiagnostikasi. Reproduktiv va produktiv tafakkur. Predmetli, simvolli, belgili va obrazli tafakkur diagnostikasi. Xayol va tasavvur psixodiagnostikasi. Bilish faoliyatining kognitiv uslublari diagnostikasi. **2.6-mavzu. Maktabga tayyorlik diagnostikasi** Maktabda o‘qishga psixologik tayyorgarlik bolaning ma’lum darajadagi bilim qobiliyatlari va shaxsiy fazilatlariga erishishi sifatida. Maktab ta’limiga psixologik tayyorgarlikning asosiy tarkibiy qismlari (motivatsion, intellektual, irodaviy, muloqotga tayyorlik). Syujet-rolli o‘yin (tarkib, rolni anglash, shaxsiy vaziyatni o‘z rejasiga bo‘ysundirish, fikrlashning o‘rnini bosuvchi funksiyasini rivojlantirish,

	o‘yindagi boshqa bolalar bilan munosabatlar) maktab kamolotining psixologik diagnostikasi vositasi sifatida. Bolaning maktabga psixologik tayyorgarligi ko‘rsatkichi sifatida tashqi harakatlarni aks ettirish psixodiagnostikasi. Yasyukova axborotni qayta ishlash tezligini, ixtiyoriy diqqatni, qisqa muddatli eshitish va vizual xotirani, nutqni rivojlantirish, vizual, konseptual va mavhum tafakkurni, moslashuvchanlik qobiliyatlarni, shaxsning ta’lim olish imkoniyalarini (o‘z-o‘zini hurmat qilish, hissiy), maktabga bo‘lgan munosabat baholash. E.I.Щeblanova va I.S.Averinaning 6-7 yoshli bolalarning intellektual qobiliyatlarini (MADIS) ekspress diagnostikasi usuli. A.Ivanovaning 6-9 yoshdagi bolalarni maktab ta’limidagi o‘zlashtirish darajasini o‘rganish metodikasi. Kern–Yerasekning maktab yetuklik darajasini baholash testi. **2.7-mavzu.Intellektni o‘lchash** Bine – Simon shkalasi, ularning modifikatsiyalari, Stenford – Bine shkalasi. Intellektuallik koeffisienti (IQ). Kaufman shkalasi, Qobiliyatning differensial shkalalari. Intellekt diagnostikasi. Intellekt va aqliy taraqqiyot. Intellektning nazariyasi va strukturasi modellari. Intellekta faktorli modeli (Ch. Spirmen, L. Terstoun, Dj. Gilford, R. Kettell). Bosh faktor konsepsiyasi. Intellektga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar. Intellektni psixometrik tuzilishi. Traditsion intellekt testlarini tanqidi. Intellekt testlarini vujudga kelish tarixi. IQning ahamiyati. Irsiyat va o‘zgaruvchanlik.Intellektni testlashtirishning madaniy faktorlari. Intellekt testlarining foydalanish maqsadlari. D. Vekslerning testi. R. Amtxauerning “Intellekt strukturasi” testi. G. Ayzenkning intellekt testi. R. Kettellning «Madaniy muhitda xoli intellektni o‘rganish” testi . Dj. Ravenning «Progressiv matrisalar» testi. Aqliy taraqqiyotni tuzilishi va xususiyatlarini o‘rganish metodiklari (ShTUR, ASTUR, TURMSh). Iqtidor va kreativlik diagnostikasi (Dj.Gilford, P.Torrens). Maxsus populyasiya uchun testlar. Go‘daklar va maktabgacha yoshdagilarni testdan o‘tkazish.Psixik taraqqiyotdan ortda qolganlarni kompleks baholash. Jismoniy nuqsoni borlar. **2.8-mavzu. Iqtidor va kreativlik diagnostikasi** Kreativlik yangi g‘oyalarni shakllantirish va muammolarning nostandart yechimini topish qobiliyati. Dj.Gilfordning intellekt modelida iqtidor va kreativlik diagnostikaning asosi. E.Torre1ns testi. Vilyamsning kreativlik testi.Djonsonning kreativlik so‘vronomasi. Vishnyakovaning katta yoshdagilar kreativlik darajasini aniqlash metodikasi. N.A.Baturin va E.L.Soldatovaning divergent tafakkur diagnostikasining proektiv metodikasi.D.Bogoyavlenskayaning “Kreativ maydon metodi”. **2.9-mavzu.Qobiliyatlar diagnostikasi** Umumiy va maxusus qobliyatlar tushunchasi. Qobiliyatning faktorli

nazariyalari (Ch. Spirmen, L. Terston va boshqaoar). Maxusus qobiliyatlar klassifikatsiyasi (mahalliy va xorijiy). Qobiliyatni oʻrganishga moʻljallangan alohida testlar va test batareyalari (umumiy qobiliyatlar batareyasi - UQB (GATB). Differensial qobiliyatlar batareyasi – DQB (DAT). Maxsus qobiliyat testlari (TPM, LOGO). Qobiliyat testlarining validligi. Qobiliyatlar diagnostikasi metodlarini qoʻllash sohalari (iqtidorni aniqlash, kasbga yaroqlilik diagnostikasi, kasbiy maslahat va boshq).

2.10-mavzu.Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi

Guruhdagi shaxslararo munosabatning tuzilishini oʻrganish. Shaxslararo munosabat tizimida shaxsning holatini oʻrganish. Guruhdagi jipslikni oʻrganish. Hamkorlik va guruhdagi oʻzlashtirganlik. Sosiometriya. Referentometriya. «Shaxsni guruhiy baholash». «Qadriyatlar birligi». «Q-saralash» (Q-sort) V. Stefansona. Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi metodlari va metodikalari. V. Shutsning shaxslararo munosabat soʻrovnomasi. Dj. Gilford i M. Sallivenning sosial intellektni rivojlanganlik darajasini oʻlchash metodikasi. A.M. Etkindning “Munosabatlar rang testi” (STO).

2.11-mavzu. Oilaviy, nikoh va ota-ona munosabatlari diagnostikasi

Individual shaxs va oilaviy psixologik konsultatsilarda diagnostika. Sosial-psixologik trening guruhini saralashda, oilaviy juftlardagi moslik va oilaviy nizolarda diagnostika. Ota-ona-farzand munosabatida diagnostika. Oilaviy munosabatlar psixologiyasi. Er-xotin munosabatlari diagnostika metodlari va metodikalari. N.A.Volkovaning “Rollar kutilmasi va nikohga da’vogarlik darajasi” metodikasi. Psixologik hamkorlik diagnostikasi. Ota-ona–bola munosabatlari diagnostikasi metodlari va metodikalari. «R. Jilyaning Film-test», «Oʻsmirlar nazarida ota-onalar» (ADOR), Ota-onalik ustanovkaari va reaksiyalari metodikasi (PARI), «Oila rasmi», «Uch daraxt» va boshqa metodikalar.

2.12-mavzu.Kasbiy faoliyat diagnostikasi

Kasbiy yoʻnalganlik diagnostikasi. Proforientatsiyada diagnostika. Kasbiy qiziqish va moyillik. Kasbiy oʻzini oʻzi aniqlash uchun psixodiagnostika. Kasbiy motivatsiya diagnostikasi. Boshqaruv diagnostikasi. Profotbor. Rahbarlik samaradorligini prognozi va diagnostikasi. Boshqaruv personallari va ishlab chiqarish jamoasi effektivligi diagnostikasi va prognozi. Konfliktologiya diagnostikasi. Bandlik xizmatida psixodiagnostika. Ma’lumotlar va bazalari va menejment. Reyting-attestatsiya va qaror qabul qilish tizimi.

Adaptatsiya va dezadaptatsiya diagnostikasi.

2.13.-mavzu. Tashkilotdagi xodimlarni psixologik baholash

Mutaxassisning kasbiy ahamiyatli fazilatlari diagnostikasi. Xodimlarni tanlash va baholash. Diagnostika va inson ishining samaradorligini bashorat qilish. Psixologik test xodimlarni baholash vositasi sifatida. Psixologik testni

tanlash mezonlari va testlar batareyasini shakllantirish tamoyillari.

Baholash markazi va alt-baholash xodimlarni kompleks baholash usullari sifatida. Baholash markazi-bu baholangan xodimlarning haqiqiy ish xatti-harakatlariga yo‘naltirilgan va ish lavozimlari talablarining o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda qo‘shimcha texnikalar tizimidan foydalanishga asoslangan xodimlarni har tomonlama baholash usuli (Manichev S. A., 2000).

Xodimlarni tanlashda poligrafdan ("yolg‘on detektori") foydalanish. Kasbiy muhim insoniy fazilatlarning tuzilishi. Psixodiagnostik-professional muhim fazilatlarni baholash. Shaxs, kasb va lavozimning psixologik xususiyatlarining muvofiqligini baholash. O‘qitish va kasbiy faoliyatning muvaffaqiyatini prognoz qilish. Xodimlarni shaxsiy fazilatlarini hisobga olgan holda rasmiy vazifalariga muvofiq tanlash. Lavozimga ko‘tarilish yoki malaka oshirish uchun istiqbolli xodimlarni aniqlash.

Krist va Geysning etakchilik salohiyatini, ishontirish qobiliyatini va aloqa jarayonida manipulyatsiya tendensiyasini baholash so‘rovnomasi.

Shaxsning shaxslararo munosabatlarda boshqa odamlarni manipulyatsiya qilishga moyilligini aniqlash uchun V. V. Znakov shaxsining makiavelizmini o‘rganish metodikasi.

V. A. Juravlevning ustuvor rahbarlik uslubini aniqlash uchun jamoa yetakchisi uslubi so‘rovnomasi.

F. E. Fidlerning yetakchilik uslubini o‘lchash ko‘lami: o‘z-o‘zini hurmat qilish, o‘z-o‘zini tanqid qilish, ijtimoiy munosabat, aloqa va boshqaruv samaradorligi.

Bleyk-Mutonning menejerning faoliyat uslubini baholash uchun so‘rovnomasi. M.Snayderning o‘zini o‘zi nazorat qilish sinovi.

2.14.-mavzu. Moslashuv va noto‘g‘ri ishlash diagnostikasi

A.G.Maklakov tomonidan "Moslashuvchanlik" ko‘p darajali shaxs so‘rovnomasi.

O.N.Rodina tomonidan dezadaptatsiyani baholash so‘rovnomasi. A. K. Osniskiyning ijtimoiy-psixologik moslashuvchanlik so‘rovnomasi.

Xolms va Reyning stressga chidamliligi va ijtimoiy moslashuvini aniqlash metodikasi.

Vassermanning ijtimoiy frustratsiya darajasini aniqlash metodikasi

Deviangt xulq moyilligini tashxis usuli.

Korxona xodimi R. H. Ismoilovning ijtimoiy-psixologik moslashuv darajasini baholash uchun so‘rovnoma.

O‘rta maktab o‘qituvchisining ijtimoiy-psixologik moslashuv darajasini baholash so‘rovnomasi.

2.15.-mavzu. Klinik psixodiagnostika

Profilaktik tibbiyotda, psixonevrologik va somatik klinikada psixodiagnostika. Medikamentoz va dori-darmonsiz terapiya samaradorligini

baholash diagnostikasi.

Klinik psixodiagnostik tadqiqotlarning xususiyatlari va vazifalari. Bemorning ruhiy holatini baholash; bemorning ruhiy holatidagi o‘zgarishlarni baholash; differensial diagnostika; sud-psixologik ekspertiza.

Klinik psixodiagnostik tadqiqot o‘tkazish va xulosa tayyorlash.

Klinik va psixodiagnostik tadqiqotlar usullari. Diqqat va sensomotor reaksiyalarni o‘rganish usullari. Xotirani o‘rganish texnikasi. Fikrlash jarayonlarining darajasi va oqimini o‘rganish usullari. Intellektni tadqiq qilishning psixometrik usullari. Shaxsni o‘rganish usullari. Emotsional buzilishlar diagnostikasi.

Neyropsikologik diagnostika usullari.

Kognitiv faoliyatning buzilgan va saqlanib qolgan jihatlari psixodiagnostikasi, aqlning tuzilishi va umumiy darajasi, ruhiy holatni diagnostikasi. Shaxsning asosiy xususiyatlari va tuzilmalarining psixodiagnostikasi, aqliy moslashish mexanizmlarida ishtirok etadigan psixososyal omillar, muhim shaxsiy munosabatlar, ziddiyatli tajribalar sohalari, stressni engish usullari va psixologik himoya mexanizmlari.

Asosiy patopsixologik metodlar: MMIL (MMPI), piktogramma, to‘rtinchicb ortiqcha, oddiy o‘xshashliklar, murakkab o‘xshashliklar, muhim xususiyatlar, etishmayotgan so‘zlar bilan hikoya, tushunchalarni taqqoslash, maqol va metaforalarni tushuntirish, tasniflash, Dembo-Rubinshteynning o‘zini o‘zi baholash metodikasi, 10 ta so‘z testi, Shulte jadvali, Kogan metodikasi, Teylorning tashvish darajasini baholash, stressga chidamlilik va ijtimoiy moslashuvni aniqlash metodologiyasi.

Neyropsikologik texnikalar. Nevrotik sharoitda psixodiagnostika. Somatik kasalliklarda psixodiagnostika. Bemorlarning kasallikka bo‘lgan munosabatining 13 turini aniqlash uchun Bexterev institutining (LOBI) shaxs so‘rovnomasi.

Torontoning aleksitimik shkalasi. Somatik shikoyatlarning Gissen so‘rovnomasi. Gissen shaxs so‘rovnomasi.

III. Amaliy mashg‘ulotlari bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Shaxsning funksional holatlari psixodiagnostikasi
2. Shaxsning emotsional holatlari psixodiagnostikasi
3. Funksional holatlar diagnostikasi
4. Shaxsning motivatsion sohasi psixodiagnostikasi
5. Psixik bilish jarayonlari diagnostikasi
6. Maktabga tayyorlik diagnostikasi
7. Intellektni o‘lchash
8. Iqtidor va kreativlik diagnostikasi
9. Qobiliyatlar diagnostikasi
10. Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi
11. Oilaviy, nikoh va ota-ona munosabatlari diagnostikasi

	12. Kasbiy faoliyat diagnostikasi 13. Tashkilotdagi xodimlarni psixologik baholash 14. Moslashuv va noto‘g‘ri ishlash diagnostikasi 15. Klinik psixodiagnostika Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq. Amaliy mashg‘ulot bo‘yicha talabalar psixodiagnostika metodikalarini tatbiq qilishi va ular yuzasidan psixodiagnostik bayonnomalar shaklantiradilar. **IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar** Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: 1. Assessment-markaz va alt-assessment personalni kompleks baholash metodlari sifatida. 2. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostika. 3. Assosiativ metod hikoyani, tarixni yoki jumlalarni metodikalarining asosi sifatida. 4. Nevrotik holatlarni diagnostika metodikalari. 5. Frustratsiya diagnostikasi. 6. Erishganlik motivatsiyalari o‘rganish uchun metodikalar. 7. O‘quv motivatsiyalari va o‘quvchilarning o‘qishga emotsional munosabatlarini o‘rganish psixologik metodikalari . 8. Maktabga tayyorgarlik. 9. O‘zlashtirish va o‘quv guruhlarni shakllanganlik darajasini diagnostika qilish. 10. Maxsus populyasiya uchun testlar. 11. Go‘daklar va maktabgacha yoshdagilarni testdan o‘tkazish. 12. Psixik taraqqiyotdan ortda qolganlarni kompleks baholash. 13. Differensial qobiliyatlar batareyasi – DQB (DAT). 14. Ota-ona–bola munosabatlari diagnostikasi metodlari va metodikalari. 15. Bandlik xizmatida psixodiagnostika. **Izoh:** Mazkur ro‘yxatdagi mavzulardan mustaqil ta’lim soatlari hajmiga mos holda foydalanish tavsiya etiladi. Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan referat, krossvord, sxema, taqdimot materialari, esse tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	**V Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: • umumiy psixodiagnostika fanining predmeti va vazifalari, fanining metodlari va metodikalari, psixodiagnostik tadqiqot va tekshiruvlar; psixodiagnostik metodlarini psixometrik mezonlari ***haqida tasavvurga ega bo‘lishi;***

	• umumiy psixodiagnostika fanining metodlarini tadqiqotlarda qo‘llashni, metod va metodikalarning o‘zaro bog‘liqligiga ko‘ra tatbiq etishni, psixologik testlarning psixometrik mezonlarini, testlarning yutuq va kamchiliklarini, psixodiagnostik metodikalarni xususiyatlariga ko‘ra tatbiq etishni ***bilishi va ulardan foydalana olishi;*** • psixodiagnostik metod va metodikalarni qo‘llash, psixodiagnostik metodikalarni psixometrik mezonlarga ko‘ra foydalanish, psixodiagnostik metodikalarni ishonchliligi va validligini ta’minlash, psixodiagnostik metodikalarni shakllantirish va moslashtirish, metodikalarni testlashtirish sohalariga muvofiq tanlash va psixodiagnostik metodikalarni tatbiq etish xususiyatlarini takomillashtirish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.***
4.	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. N.A.G‘avibova, S.X.Jalilova Umumiy psixodiagnostika. -T .: «Fan va texnologiya», 2018, 260 bet. 2. Бодалев А.А, Столин В.В. Общая психодиагностика. -СПб.: Речь, 2020.-440 с. 3. Бурлачук Ф.Е. Психодиагностика. СПб.: Питер, 2018.-351 с. 4. A.I.Rasulov, L.I.Toyirova, L.U.Inagamova Umumiy psixodiagnostika Darslik. - Toshkent 2021 yil. 252 b. **Qo‘shimcha adabiyotlar** 5. Ш.М.Мирзиёев Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қоидаси бўлиши керак. Тошкент: Ўзбекистон. – 2017. -104 б. 6. Ш.М.Мирзиёев Буюк келажагимизни мард ва олижаноб ҳалқимиз билан бирга қурамиз. – Т.: “Ўзбекистон”. 2017. – 488 б. 7. Ш.М.Мирзиёев. Янги Ўзбекистон стратегияси.-Тошкент. “O’zbekiston” нашриёти, 2021.-464 б. 8. Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретatsia. М.:

	Апрель-пресс, ЭКСМО-пресс, 2001. 9. Дружинин В.Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер, 2006. 10. Психологическая диагностика / Под ред. К.М. Гуревича, Е.М. Борисовой. СПб.: Питер, 2004. 11. Психологическая диагностика / Под ред. М.К. Акимовой. СПб.: Питер, 2005. 12. Шмелев А.Г. и коллектив. Основы психодиагностики. Ростов на\Д., 1996. 13. Расулов А.И. Умумий психодиагностика. –Тошкент, «LESSON PRESS» нашриёти, 2020. -280 б. 14. А.И.Расулов Психодиагностика.-Т., “Mumtoz so’z”-2010,-169 б. 15. Романова Е.С. Графические методы в практической психологии. СПб.:Речь, 2002. 16. Романова Е.С. Психодиагностика.-Спб.:Питер,2009.-400с. 17. Собчик Л.Н. Введение в психологию индивидуальности. М.: Ин-т прикладной психологии, 1998. 18. Туник Е.Е. Тест Торренса. Диагностика креативности. СПб.:ИМАТОН, 1998. 19. Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Соsиально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. 20. Шмелев А.Г. Психодиагностика личностных черт. - С. – Петербург: Речь, 2002. 21. Червинская К.Р. Компьютерная психодиагностика. СПб.: Речь, 2003. **Axborot manbaalari** 22. http://azps.ru/tests/ 23. http://psiholognew.com/cont.html 24. http://www.psyportal.info/psygage/test 25. http://psylist.net/praktikum/ 26. http://www.psychology.ru/tests/ 27. http://www.psycological.ru 28. www.lusher-color.com
7.	O‘quv dasturi Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy Universiteti Kengashining 20__yil ___ ________ gi __ sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun ma’sular:** A.I.Rasulov - O‘zMU, “Psixologiya” kafedrasi professori, psixologiya fanlari doktori (DSc) E.V.Bondareva - O‘zMU, “Psixologiya” kafedrasi katta o‘qituvchisi

9.	**Taqrizchilar:** M.Akramov – O‘zXIA, “Din psixologiyasi va pedagogika” kafedrasi dotsenti, psixologiya fanlari doktori (turdosh OTM) L.Tursunov - TDPU, “Amaliy psixologiya” kafedrasi dotsenti, psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (turdosh OTM).